

Miljø- og
Fødevarerministeriet
Departementet

Den 24. februar 2021
MIM 015

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Om forslag til begrænsning af perfluorocarboxylsyrer indeholdende kulstofkæder med 9 til 14 kulstofatomer, deres salte og relaterede stoffer i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH) (komité sag)

KOM-dokument foreligger

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om begrænsning af perfluorocarboxylsyre indeholdende kulstofkæder med 9 til 14 kulstofatomer (C9-C14 PFCA), deres salte og relaterede stoffer i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH). Forslaget var sat til diskussion på Webex-møde i REACH-komiteén den 4. februar 2021 med mulig efterfølgende skriftlig afstemning. Det primære formål med restriktionen er, at C9-C14 PFCA, deres salte og relaterede stoffer ikke tages i brug som alternativer, i takt med at begrænsningen af perfluorooctansyrer (PFOA) træder i kraft i 2020. Forslaget forventes at sikre, at det nuværende beskyttelsesniveau i Danmark fastholdes. Forslaget vurderes ikke at have væsentlige statsfinansielle, samfundsøkonomiske, erhvervsøkonomiske eller erhvervsadministrative konsekvenser. Regeringen er enig i, at stoffer, hvorom det er sandsynliggjort, at de i fremtiden vil udgøre en uacceptabel risiko for miljøet og menneskers sundhed, skal begrænses. Regeringen agter derfor at støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt forslag om begrænsning af perfluorocarboxylsyrer indeholdende kulstofkæder med 9 til 14 kulstofatomer (C9-C14 PFCA), deres salte og relaterede stoffer i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH). C9-C14 PFCA, deres salte og relaterede stoffer kan anvendes som alternativ til perfluorooctansyrer (PFOA). Det primære formålet med restriktionen er, at C9-C14 PFCA, deres salte og relaterede stoffer ikke tages i brug i takt med at begrænsningen af perfluorooctansyrer (PFOA) trådte i kraft i 2020. PFOA har en meget bred anvendelse som f.eks. elektronik, brandskum, medicinsk udstyr, vandfiltreringsmembraner og tekstiler.

Begrænsningsforslaget er fremsat på baggrund af et forslag udarbejdet af Sverige og Tyskland i henhold til artikel 69, stk. 4, hvorefter der træffes endelig afgørelse om begrænsning af stoffet i

henhold til artikel 133, stk. 4 i REACH-forordningen og efter forskriftsprocedure med kontrol i artikel 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, jf. artikel 12 i forordningen nr. 182/2011.

Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet med henblik på legalitetskontrol, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i Den Stående Komité, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, der udtaler sig med kvalificeret flertal inden for 2 måneder. Kommissionen underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis Rådet vedtager forslaget eller ikke udtaler sig inden for fristen, skal forslaget sendes til Europa-Parlamentet til legalitetskontrol. Kommissionen vedtager forslaget, hvis Europa-Parlamentet ikke inden for en frist på 4 måneder har gjort indsigelse mod forslaget.

Forslaget var sat til diskussion på Webex-møde i REACH-komitéen den 4. februar 2021 med mulig efterfølgende skriftlig afstemning.

Formål og indhold

Perfluorocarboxylsyrer, der indeholder lineære eller forgrenede kulstofkæder med 9 til 14 kulstofatomer (C9-C14 PFCA), deres salte og relaterede stoffer er uønskede stoffer, fordi de nærmest ikke nedbrydes i naturen, og fordi de ophobes i mennesker og dyr. Enkelte C9-C10 PFCA-stoffer kan desuden skade forplantningsevnen. Flere C9-C14 PFCA-stoffer er derfor optaget på listen for særligt problematiske stoffer under REACH. C9-C14 PFCA-relaterede stoffer er stoffer, der ud fra deres molekylære struktur vurderes at kunne nedbrydes eller omdannes til C9-C14 PFCA.

Ifølge Kommissionen er der stort set ingen anvendelse af C9-C14 PFCA, deres salte og relaterede stoffer. Stofferne forekommer i dag hovedsagelig som uønskede biprodukter i produktionen af organiske fluorstoffer (PFAS), der indeholder en kulstofkæde med mindre end 9 kulstofatomer, herunder PFOA.

C9-C14 PFCA har de samme tekniske egenskaber som PFOA og kan derfor anvendes som alternativ til PFOA. I takt med at begrænsningen af PFOA i EU trådte i kraft i 2020, ønsker Kommissionen med forslaget at forhindre, at virksomhederne går over til at anvende C9-C14 PFCA som alternativ.

Det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA), der har vurderet forslaget, påpeger dog, at et af stofferne anvendes i en halvleder, der importeres til det europæiske marked, samt at man har kunnet finde C9-C14 PFCA, deres salte og relaterede stoffer som en urenhed i mange artikler.

Kommissionen foreslår, at C9-C14 PFCA, deres salte og relaterede stoffer ikke må fremstilles eller markedsføres i EU. C9-C14 PFCA, deres salte og relaterede stoffer må heller ikke anvendes i eller forekomme i andre stoffer, blandinger eller artikler. Grænseværdien sættes til:

- 25 ppb for summen af C9-C14 PFCAs og deres salte,
- 260 ppb for summen af C9-C14 PFCA-relaterede stoffer og
- 400 ppb for summen af C9-C14 i fluorpolymerer, som indeholder perfluorpropoxy-grupper eller perfluormethoxy-grupper og som anvendes i PTFE pulver, fluorelastomerer og vandige opløsninger.

Reglerne træder i kraft 18 måneder efter vedtagelse. Hvis artikler allerede er markedsført 18 måneder efter vedtagelse, må de gerne fortsat sælges. Artikler skal ikke trækkes tilbage.

Kommissionen foreslår en række undtagelser og længere overgangsperioder for specifikke grupper af produkter og anvendelser. Undtagelserne og de længere overgangsperioder er afstemt med de undtagelser, der er givet i begrænsningen af PFOA.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om forslaget. Europa-Parlamentet vil forud for den endelige vedtagelse få forelagt sagen som et led i forskriftsproceduren med kontrol med henblik på legalitetskontrol i forhold til, om Kommissionen har overskredet sine beføjelser i forbindelse med forslaget, om udkastet ikke er foreneligt med basisretsaktens formål eller indhold, eller om det ikke overholder nærhedsprincippet eller proportionalitetsprincippet.

Nærhedsprincippet

Da der er tale om en gennemførselsforanstaltning til en allerede vedtaget retsakt, hvor formålet vedrører realiseringen af det indre marked, finder regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Der er ingen gældende dansk lovgivning på området.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Da C9-C14 PFCA, deres salte og relaterede stoffer stort set ikke har nogen anvendelse i dag, har forslaget ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Forslaget skønnes ikke at medføre væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser. Forslaget vurderes endvidere ikke at medføre nævneværdige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Forslaget vurderes ikke at ville medføre væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige i form af kontrol og håndhævelse af reglerne. Der forventes kun at være mindre omkostninger, da reglerne ikke forventes at blive kontrolleret hvert år.

ECHA har i sin vurdering påpeget, at idet forslaget forhindrer at C9-C14 PFCA, deres salte og relaterede stoffer tages i brug som alternativ til PFOA, kunne der gælde de samme overvejelser om økonomiske konsekvenser som for PFOA forslaget. Et vigtigt element i denne vurdering var de høje omkostninger i tilfælde af forurening af jord og grundvand. Ligeledes lægges der vægt på stoffernes evne til at ophobes i miljøet og i mennesker.

Forslaget skønnes at sikre, at det nuværende beskyttelsesniveau i Danmark fastholdes. ECHA har vurderet, at udledning af C9-C14 PFCA deres salte og relaterede stoffer hovedsageligt relaterer sig til produktion og brug af PFOA. Begrænsningen af PFOA vil medføre, at udledningen til miljøet i EU vil falde fra 12 mio. tons om året til ca. 1,4 mio. tons om året. C9-C14 PFCA kan anvendes som alternativ til PFOA. I takt med at begrænsningen af PFOA i EU træder i kraft, vil forslaget forhindre, at virksomhederne går over til at anvende C9-C14 PFCA som alternativ. Forslaget forhindrer således en potentiel udledning på omkring 12 mio. tons om året i EU.

Høring

Et notat om forslaget har været i høring i EU-Miljøspecialudvalget, hvor der er indkommet bemærkninger fra Rådet for Grøn Omstilling (RGO). RGO finder at en begrænsning af anvendelsen af C9-C14 PFCA ikke er tilstrækkelig, men mener at der er brug for en udfasning for såvel C9-C14 PFCA som PFOA. Regeringen er enig i, at det er vigtigt at udfase alle per- og polyfluorerede stoffer (PFAS) herunder også PFOA og C9-C14 PFCA, og arbejder derfor på at begrænse alle ikke-essentielle anvendelser i EU. RGO angiver ikke, i hvilken henseende begrænsningen findes utilstrækkelig. RGO angiver, at de ikke har kommentarer til de foreslåede grænseværdier. I forhold til undtagelsernes varighed bemærker regeringen, at de er afstemt med reglerne for PFOA, der har ophæng i Stockholmkonventionen.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Begrænsningsforslaget har været til diskussion i REACH-komitéen den 19. oktober 2021, hvor flere lande udtrykte støtte til Kommissionens begrænsningsforslag. På denne baggrund forventes det, at der vil være et kvalificeret flertal af medlemslande, som vil støtte forslaget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter, at for stoffer, hvor det er sandsynliggjort, at de i fremtiden vil udgøre en uacceptabel risiko for miljøet og menneskers sundhed, skal begrænses. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.